

І. М. Волков

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ДИПЛОМАТИЧНИХ СТРУКТУР: АНАЛІЗ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВОГО МЕХАНІЗМУ

Узагальнено і проаналізовано окремі документи міжнародно-правового характеру, що прийняті з метою вдосконалення заходів, спрямованих на посилення захисту, безпеки й охорони дипломатичних і консульських представництв та представників. Проведено аналіз досвіду іноземних держав у сфері організації системи забезпечення безпеки об'єктів дипломатичного призначення. На основі проведеного дослідження сформульовано узагальнюючі висновки стосовно організаційно-правового механізму державного управління у цій сфері. Досліджений досвід може бути використаний у подальшій роботі для його адаптації у процесі організації забезпечення безпеки об'єктів дипломатичного призначення іноземних держав, які розташовані на території України.

Ключові слова: державне управління, організаційна складова, Організація Об'єднаних Націй, Генеральна Асамблея, охорона, забезпечення безпеки, дипломатичні представництва, консульські установи.

Постановка проблеми. Однією з негативних тенденцій розвитку міжнародних відносин на початку XXI ст. можна вважати загострення проблеми забезпечення безпеки закордонних дипломатичних органів акредитуючих держав, які здійснюють свою діяльність на території окремих країн перебування. До таких органів насамперед відносять дипломатичні представництва (посольства, місії) та консульські установи. Неналежне виконання прийнятих на себе зобов'язань, передбачених Віденськими конвенціями “Про дипломатичні зносини” [1] та “Про консульські зносини” [2], іноді викликає непорозуміння і загострення міждержавних відносин, що стає на перешкоді розвитку різних аспектів зовнішньополітичної діяльності.

Досвід державного управління сферою забезпечення безпеки об'єктів дипломатичного призначення був напрацьований протягом тривалих років здійснення дипломатичної діяльності та налагодження зовнішньополітичних відносин у багатьох демократичних державах, які мають довгу історію державотворення. До них можна віднести Сполучені Штати Америки, Канаду, країни Західної Європи. Певний досвід такої діяльності є і в Україні. З огляду на тенденції

постійного розвитку і трансформації міждержавних відносин та зміни, які відбуваються у внутрішньополітичному житті держави, вбачається, що питання підвищення ефективності забезпечення безпеки об'єктів дипломатичного призначення не втратить своєї актуальності у найближчій перспективі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Процес забезпечення безпеки дипломатичних місій складається із багатьох аспектів, пов'язаних із функціонуванням правового й організаційного механізмів державного управління у цій сфері. Практична реалізація таких механізмів також є складною і багатоаспектною діяльністю. Тому наукові дослідження цього напрямку є різноплановими й охоплюють різні галузі знань (державне управління, право, міжнародні відносини, правоохоронну діяльність тощо).

Проблеми дипломатичних імунітетів та привілеїв досліджувались у працях таких науковців, як Е. Денза [3, 4], В. Г. Кардашев [5]. Статус дипломатичних представництв розглядали Ю. Г. Дьомін [6] та В. М. Репецький [7]. Проблематику державного управління у сфері безпеки і оборони, у тому числі й в умовах кризових ситуацій, вивчали науковці С. Полторак, С. Сокурєнко, С. Алфімова, С. Белай, В. Бурєнко, О. Бондарєнко та ін.

Завдання, порядок, прийоми та способи застосування сил безпеки в різних умовах діяльності досліджували в своїх наукових працях Ю. Аллеров, В. Бацамут, І. Кириченко, М. Литвин, О. Шмаков та інші вчені. Міжнародно-правові та дипломатичні відносини з позиції адміністративно-правових наук висвітлювали у своїх працях С. Федчишин, О. Колесник, І. Бліщенко, Т. Биркович та інші науковці. У публікаціях [8, 9, 10] висвітлювалися питання, пов'язані із розкриттям сутності та значення державного регулювання забезпечення безпеки об'єктів дипломатичного призначення в Україні в умовах кризових ситуацій, а також з організаційним та правовим механізми цієї діяльності.

Метою статті є проведення аналізу міжнародного досвіду у сфері забезпечення безпеки дипломатичних структур, підготовка узагальнюючих висновків стосовно організаційно-правового механізму державного управління у цій сфері для подальшого використання й адаптації у процесі організації забезпечення безпеки об'єктів дипломатичного призначення іноземних держав, які розташовані на території України.

Виклад основного матеріалу. Як зазначалося раніше, забезпечення безпеки об'єктів дипломатичного призначення та осіб дипломатичного персоналу є важливою передумовою зміцнення міждержавних відносин та розвитку співробітництва між державами у різних сферах діяльності.

Проблематика ефективних заходів, пов'язаних із посиленням захисту, безпеки і охорони дипломатичних і консульських представництв та представників систематично, була і є предметом розгляду Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй (далі Асамблея). Асамблея включала цей пункт до порядку денного щорічно на своїх тридцять п'ятій – сорок третій сесіях, а потім – один раз на два роки. Результатом цих розглядів стали резолюції 35/168, 36/33, 37/108, 38/136, 39/83, 40/73, 41/78, 41/79, 42/154, 43/167, 45/39, 47/31, 49/49, 51/156, 53/97, 55/149, 57/15, 59/37, 61/31, 63/126, 65/30, 67/94, 69/121 та 71/145.

Указане питання також внесено до порядку денного 75-ї чергової сесії, проведення якої заплановано на осінь 2020 р. [11].

Детально розглянуто зазначений напрямок діяльності на 73-й сесії Асамблеї у вересні 2018 р. Шостим комітетом (юридичним), де із

заявами у дебатах виступила 21 делегація. Із повідомлень, наданих державами, були встановлені численні порушення конвенційних вимог щодо безпеки дипломатів в окремих країнах перебування. Однак представники цих країн запевнили Асамблею у вжитті всіх необхідних заходів для усунення негативних наслідків таких порушень та підтвердили свої конвенційні зобов'язання на майбутнє.

Наприклад, Ісламська Республіка Іран (21 вересня 2016 р.) подала інформацію про інциденти, що стосуються приміщень Генерального консульства і посольства Саудівської Аравії у Мешхеді та Тегерані, які відбувалися у січні 2016 р. [12, с. 3, 4]. Після цих інцидентів було вжито заходи з надання сприяння, необхідного для виїзду з країни всіх саудівських дипломатичних працівників, згідно зі ст. 44 Віденської конвенції про дипломатичні зносини 1961 року. У той же час відповідно до зобов'язань країни перебування в разі розриву дипломатичних відносин між двома державами згідно зі ст. 45 (а) цієї Конвенції Ісламська Республіка Іран зробила необхідні кроки для забезпечення захисту і недоторканності саудівських дипломатичних і консульських приміщень, майна та архівів.

Україна (21 грудня 2016 р.) повідомила про деякі інциденти щодо її дипломатичних і консульських представництв і представників у Російській Федерації протягом 2014–2016 рр. [12, с. 4, 5].

Крім зазначених держав свої повідомлення та інформацію подали Туреччина, Катар, Німеччина, Фінляндія, Нідерланди, Російська Федерація, Австрія, Бельгія, Марокко, Сполучені Штати Америки.

Поряд із цим держави висловили свої позиції про будь-які заходи, необхідні або вже вжиті для посилення захисту, безпеки та охорони дипломатичних і консульських представництв і представників, а також тих, які мають дипломатичний статус представництв і представників при міжнародних міждержавних організаціях.

Ліван висловив таку думку. Служба безпеки посольств здійснює охорону посольств, дипломатичних представництв та пов'язаних з ними установ шляхом забезпечення охорони та супроводу, а також спостереження і збирання інформації. Охорона і супровід здійснюються бригадою безпеки посольств згаданої вище служби, тоді як спостереження та збирання інформації – центральною бригадою

спостереження. Підрозділи бригади безпеки посольств постійно захищають і охороняють приблизно 130 посольств і дипломатичних представництв в офіційні робочі години вдень і вночі. Бригада також надає послуги супроводу для послів; деяких із них забезпечують супроводом у будь-який час, тоді як інших супроводжують на тимчасовій основі згідно з установленими вимогами. Такі послуги надаються за погодженням з відповідним представництвом. Підрозділи ескорту отримують підкріплення у разі необхідності, наприклад, за наявності загрози або у зв'язку з одержаною інформацією. Крім того підрозділи дислокуються по периметру посольств або патрулюють його на регулярній або тимчасовій основі залежно від обставин. Центральна бригада спостереження використовує патрулювання для збирання інформації. Бригада також здійснює необхідне спостереження, розміщує підрозділи на разовій основі у зазначених вище представництвах і у разі потреби надає підтримку підрозділам охорони. Крім того вона регулярно об'їжджає всі дипломатичні і консульські представництва та місця проживання їх співробітників для того, щоб контролювати ситуацію, запобігати будь-яким терористичним актам, які можуть поставити під загрозу їхню безпеку, і негайно втрутитися у разі надзвичайної ситуації. Бригада, координуючи свої дії з відповідними органами безпеки, також контролює протестні акції, які проводяться перед посольствами. У разі потреби персонал бригади використовує цивільні транспортні засоби для супроводу деяких дипломатів. Бригада постійно підтримує контакт з відповідними посадовими особами дипломатичних представництв, щоб бути в курсі будь-якої інформації з питань безпеки, яку можуть мати у своєму розпорядженні представництва, і використовувати таку інформацію в якомога коротші терміни. Як виняток бригада, координуючи дії з відповідними судовими органами, проводить допити підозрілих осіб, що були помічені поблизу дипломатичних представництв і резиденцій послів. За дорученням Головного управління підрозділ мобільних сил допомагає службі безпеки посольств зміцнювати безпеку й охорону визначених дипломатичних представництв у всіх випадках, коли служба отримує інформацію про те, що будь-якому посольству загрожує небезпека або напад. Головне управління сил внутрішньої безпеки отримує конфіденційну інформацію з питань

безпеки у більшості випадків зі спеціалізованих джерел в органах безпеки. З метою забезпечення злагодженості операцій відповідні установи координують дії через командний пункт, підтримуваний службою безпеки посольств. Персонал командного пункту цілодобово перебуває на прямому зв'язку з керівниками та співробітниками згаданих вище установ. Служба безпеки посольств постійно зміцнюється внаслідок збільшення чисельності персоналу, щоб вона могла вживати необхідних заходів для захисту дипломатичних представництв.

Бельгія висловила таку думку про заходи, необхідні або вже вжиті для посилення захисту, безпеки та охорони дипломатичних представництв і представників. Заходи щодо забезпечення безпеки дипломатичних представництв ґрунтуються на аналізі загроз, який проводить координаційний орган з аналізу загроз. Він визначає рівень загрози для кожного дипломатичного представництва, що знаходиться на території Бельгії. Виходячи з рівня загрози Кризовий центр Федеральної Державної Служби (управління внутрішніх справ) вимагає вжиття поліцією відповідних конкретних заходів безпеки для кожного представництва. У Кризовому центрі проводяться щомісячні наради за участю Протокольного відділу ФДС (управління закордонних справ) для забезпечення загального моніторингу заходів щодо забезпечення безпеки різних дипломатичних представництв, що знаходяться у Бельгії. Дипломатичні представництва, які зіткнулися з проблемами в плані безпеки, зв'язуються з Протокольним відділом ФДС. Кожну конкретну проблему потім доводять до відома компетентних служб безпеки Протокольного відділу й у зв'язку з нею вживають належних заходів у відповідь.

У Судані діяльність, що є предметом дослідження, здійснюється таким чином. Командування сил поліції забезпечує захист державних об'єктів відповідно до обов'язків, викладених у ст. 12 і 16 суданського Закону про поліцію (2008 р.). Міністерство внутрішніх справ видало постанову про роботу поліції з дипломатичними представництвами. Ця постанова передбачає створення департаменту поліції з охорони дипломатичних представництв, організацій і структур. Департамент забезпечує охорону центральних установ дипломатичних представництв, організацій і структур, крім офіційних заходів і

діяльності, організованої дипломатичними представництвами. Він реагує на будь-які загрози для безпеки таких представництв і пересування їх співробітників та членів їх сімей у межах і за межами штату Хартум. При цьому він дотримується Закону про дипломатичні привілеї та імунітети (1956 р.). Суданське законодавство закріплює передбачені у міжнародних конвенціях ефективні заходи, що стосуються захисту і безпеки дипломатичних представництв та їх персоналу. До відповідних законів відносять Закон про дипломатичні привілеї та імунітети (1956 р.), Закон про поліцію Судану (2008 р.), а також Положення про Департамент поліції з питань захисту дипломатичних представництв (2004 р.). Департамент поліції з питань захисту дипломатичних представництв вживає необхідних заходів щодо забезпечення безпеки і захисту дипломатичних і консульських представництв. Він постійно проводить роз'яснювальну роботу серед своїх співробітників з метою підвищення їх обізнаності з питань безпеки.

Однією з країн, які мають найбільш розвинуті системи забезпечення безпеки об'єктів дипломатичного призначення, персоналу та вищих посадових осіб держави, можна вважати Сполучені Штати Америки.

Державним органом США, який опікується питаннями дипломатичної безпеки як на території держави, так і за кордоном, є Бюро Дипломатичної Безпеки (англ. Bureau of Diplomatic Security). Структурно Бюро входить до складу Державного департаменту США. Державний департамент США (англ. The United States Department of State) – міністерство закордонних справ США, очолюване Державним секретарем. Відповідно до п. 22 Кодексу США § 4802 “Відповідальність Державного секретаря” функції безпеки входять до компетенції Державного Департаменту [13]. Державний секретар повинен розробити і запровадити (у консультаціях з керівниками інших федеральних агентств, що мають персонал або представництва за кордоном, де це необхідно і в межах наявних ресурсів) політики і програми, включаючи рівні фінансування та стандарти, для забезпечення безпеки об'єктів (операцій) уряду Сполучених Штатів дипломатичного характеру та об'єктів (операцій) іноземних урядів дипломатичного характеру в США. Така політика і програми повинні включати:

– (А) захист усього урядового персоналу Сполучених Штатів, що перебуває на офіційній службі за кордоном (крім кореспондентів “Голосу Америки”, що знаходяться в офіційному відрядженні, і персоналу, що підпорядкований військовому командуванню), а також супроводжуваних їх утриманців;

– (В) створення і виконання функцій безпеки в усіх представництвах уряду Сполучених Штатів за кордоном (крім об'єктів, що перебувають під контролем військового командування США);

– (С) створення і функціонування служб безпеки на всіх об'єктах Державного департаменту США;

– (D) захист іноземних представництв, міжнародних організацій, іноземних посадових осіб та інших іноземних осіб у Сполучених Штатах відповідно до закону.

Обов'язки з безпеки включають: охоронні та захисні операції, забезпечення поштових охоронних і охоронних функцій за кордоном, розроблення і впровадження необхідних засобів зв'язку, систем комп'ютерної та інформаційної безпеки, кризове планування, створення і функціонування місцевих служб охорони за кордоном, нагляд за програмою охорони Корпусу морської піхоти США, зв'язок з американськими зарубіжними приватними службами безпеки, захист іноземних представництв та міжнародних організацій, іноземних посадових осіб і дипломатичного персоналу в Сполучених Штатах відповідно до закону, захист Державного секретаря та інших осіб, призначених Державним секретарем, фізичну охорону Департаменту державних об'єктів, комунікацій і комп'ютерних та інформаційних систем у Сполучених Штатах, проведення розслідувань, що стосуються захисту іноземних посадових осіб, дипломатичного персоналу й іноземних представництв у США, безпеки співробітників, незаконної видачі або використання паспорта і візи, та інших розслідувань відповідно до закону, виконання програми винагороди за надання інформації про міжнародний тероризм, виконання інших дозволених законом функцій забезпечення безпеки, розслідувань і захисту, контртерористичне планування і координацію, розроблення і координацію планування боротьби з тероризмом, планування дій у надзвичайних ситуаціях, програм аналізу загроз, також взаємодію з іншими

федеральними агентствами для виконання цього пункту, розроблення і запровадження програм технічної та фізичної безпеки, у тому числі пов'язаних з безпекою будівництва, радіозв'язку та безпеки персоналу, броньованих транспортних засобів, комп'ютерної безпеки і безпеки зв'язку, а також дослідницьких програм, необхідних для розроблення таких заходів.

Державний секретар повинен розробляти і реалізовувати політику і програми, що забезпечують безпечну й ефективну евакуацію співробітників уряду Сполучених Штатів, їх утриманців і приватних громадян США, коли їх життю загрожує небезпека. Така політика повинна передбачати заходи щодо виявлення зон підвищеного ризику, де може бути потрібна евакуація, і за необхідності – надання персоналу в місії уряду Сполучених Штатів за кордоном допомоги в такій евакуації. Під час виконання цих обов'язків Секретар повинен:

- розробити типовий план дій у надзвичайних обставинах для евакуації персоналу, утриманців і громадян США із зарубіжних країн;

- розробити механізм, за допомогою якого громадяни Сполучених Штатів можуть самостійно запитувати їх внесення до списку оповіщення у разі евакуації, або який в разі евакуації буде підтримувати систему інформування про місцезнаходження громадян США, подану їх родичами;

- оцінити транспортні та комунікаційні ресурси в евакуаційних районах і визначити матеріально-технічну підтримку, необхідну для евакуації;

- розробити план для координації обміну інформацією між співробітниками посольства, Державного департаменту та сім'ями громадян Сполучених Штатів за кордоном щодо місцеперебування цих громадян.

Виконанням цих завдань опікується саме Бюро Дипломатичної Безпеки (DSS), яке очолює перший заступник помічника Секретаря – директор DSS. Бюро дипломатичної безпеки налічує більше 2 500 спеціальних агентів, офіцерів служби безпеки, технічних фахівців з безпеки і дипломатичних кур'єрів, які працюють і подорожують по всьому світу [14].

Структура DSS є доволі складною й охоплює різні сфери реалізації безпекових питань [15]. До основних належать такі.

Правоохоронні органи і служби безпеки здійснюють свою діяльність по всьому світу.

Дипломатична безпека представлена спеціальними агентами DSS та іншими фахівцями з безпеки, прикомандированими до регіональних відділень безпеки в кожному посольстві і в більшості консульств США. Регіональне бюро безпеки надає низку послуг громадянам США, приватному сектору США, внутрішнім правоохоронним органам США та іноземним правоохоронним організаціям. Кожним офісом керує старший спеціальний агент DSS, який також є головним радником посла США з питань правопорядку та безпеки і має титул Регіонального офіцера безпеки (RSO).

Управління регіональної безпеки захищає дипломатичні об'єкти, персонал та інформацію США. Є з'єднуючою ланкою між правоохоронними органами посольства США та приймаючою країною. Організовує навчання іноземних поліцейських і співробітників служб безпеки по боротьбі з тероризмом. Консультує американців з питань безпеки за кордоном і допомагає школам та організаціям США в отриманні грантів на забезпечення безпеки. Ділиться інформацією про безпеку з приватним сектором США через Консультативну раду з безпеки за кордоном.

Дипломатичні об'єкти США за кордоном можуть бути мішенями терористів та інших злочинців. Для попередження загроз Регіональне управління безпеки розробляє, запроваджує низку програм фізичної, кібернетичної та кадрової безпеки й управляє ними. Наприклад, під час небезпечних і нестабільних умов Арабської весни 2011–2012 рр. і під час нападу на консульство США у Гераті у 2013 р. спеціальні агенти DSS і персонал, прикомандирований до Регіонального офісу безпеки, відігравали важливу роль в обороні, захисті й у разі необхідності – у безпечній евакуації дипломатичного персоналу США.

Офіцери регіональної служби безпеки керують морською охороною США (MSG), яка допомагає охороняти більшість посольств і консульств США. Морські охоронці убезпечують дипломатичний персонал, а також забезпечують фізичний захист секретної інформації. Під час деяких криз вони допомагають евакуювати американців, які проживають у небезпечному регіоні.

Регіональні офіси безпеки також очолюють і керують діями більш ніж 35 тис. місцевих охоронців – силами, які є першою лінією оборони й охороняють периметри

дипломатичних об'єктів США. Місцеві охоронці, зазвичай громадяни приймаючої країни, патрулюють територію і перевіряють автомобілі, відвідувачів і пакети. Вони також реагують на сигнали тривоги і прохання про допомогу.

Як основною контактною особою Державного департаменту з правоохоронними органами та службами безпеки приймаючої країни Регіональне управління безпеки працює з іноземною поліцією та організаціями безпеки для координації ініціатив правоохоронних органів США, розслідувань і в деяких випадках – навчання.

Крім спеціальних агентів DSS, регіональні відділення безпеки укомплектовані експертами-слідчими з числа громадян приймаючої країни, відомими як національні слідчі дипломатичної роботи (FSNI). Вони підтримують міцні відносини з правоохоронними організаціями приймаючої країни і надають допомогу у випадках затримання злочинців, боротьбі з тероризмом і транснаціональними злочинами.

Поряд із зазначеними функціями DSS здійснює діяльність з попередження та розслідування порушень, пов'язаних з шахрайством з візами і паспортами.

Багато співробітників Регіонального управління безпеки, що живуть і працюють у несприятливих умовах за кордоном, проходять спеціальну підготовку, яка включає базовий курс операцій з високим ступенем загрози для спеціальних агентів DSS. Навчання охоплює питання, пов'язані із запобіганням складним атакам на дипломатичні об'єкти в умовах високого стресового рівня.

Програма Diplomatic Security з антитерористичної допомоги (ATA) нарощує контртерористичний потенціал країн-партнерів Америки внаслідок удосконалення навичок і здібностей персоналу їх правоохоронних органів. Програми ATA адаптовані до потреб приймаючої країни шляхом розроблення курсів і навчання за такими темами, як виявлення і знешкодження бомб, розслідування на місці злочину, захист VIP-персон і кібербезпека.

Учасники програми ATA використовували свої нові навички для стримування терористичних атак та запобігання їм, порятунку заручників, ліквідації терористичних осередків, затримання терористів та їх лідерів.

З часу свого створення у 1983 р. за програмою пройшли й одержали допомогу понад 150 тис. іноземних співробітників служб

безпеки та правоохоронних органів з більш ніж 150 країн.

Регіональне управління безпеки працює зі своїми колегами з правоохоронних органів за кордоном, проводить розслідування щодо втікачів із США, які розшукуються за такі злочини, як вбивства, педофілія, торгівля наркотиками, викрадення людей, а також фінансове шахрайство та шахрайство в Інтернеті. Тісні робочі відносини між спеціальними агентами DSS та їх іноземними колегами у поєднанні з досвідом слідчих, залучених на місцях, привели до виявлення американських втікачів по всьому світу.

Бюро Дипломатичної Безпеки управляє програмою Rewards for Justice (RFJ) – ключовою зброєю у війні США з терором. За допомогою цієї програми Державний секретар США може запропонувати істотну винагороду за інформацію, яка сприятиме арешту або засудженню особи, що планує, вчиняє чи намагається вчинити міжнародні терористичні акти проти громадян або власності США. З часу початку програми у 1984 р. Сполучені Штати виплатили понад 145 мільйонів доларів щонайменше 90 особам, які надали інформацію, що запобігла терористичним актам чи допомогла затримати злочинців.

Висновки

Підсумовуючи викладене, зазначимо, що питання забезпечення безпеки дипломатичних структур та персоналу перебуває у процесі постійного розвитку. Різні країни світу створюють власні організаційно-правові механізми для надійного забезпечення безпеки таких об'єктів, виходячи з існуючих національних принципів здійснення правоохоронної діяльності, національних інтересів та досвіду в цій сфері. Організація Об'єднаних Націй здійснює постійний моніторинг стану справ, які є предметом цього розгляду. Метою такого збирання й аналізу інформації є узагальнення досвіду держав, вирішення конфліктних ситуацій мирним шляхом, розроблення пропозицій щодо підвищення рівня виконання державами конвенційних зобов'язань у сфері дипломатичної безпеки. Із наведених вище прикладів організації системи забезпечення безпеки дипломатичних місій вбачається, що вона реалізується завдяки створенню і забезпеченню належного функціонування

складного, багаторівневого механізму державних органів та їх складових частин. Така діяльність, з одного боку, ґрунтується на розподілі функцій і завдань між різними структурними підрозділами апарату державного управління з метою їх деталізації. З іншого ж боку, вона організовується, координується і контролюється центральним органом державної влади як єдиного центру формування державної політики та відповідних процедур у цій сфері.

Від якості виконання функцій всіма складовими залежить ефективність функціонування системи забезпечення безпеки дипломатичних представництв та персоналу в цілому.

Напрямок подальших досліджень буде формування пропозицій щодо адаптації міжнародного досвіду у сфері забезпечення безпеки дипломатичних структур в Україні.

Перелік джерел посилання

1. Про дипломатичні зносини : Віденська конвенція від 18 квітня 1961 року (ратифікована з обмовкою Указом Президії ВР СРСР № 2208-VI від 11.02.1964 р., Указом Президії ВР УРСР від 21.03.1964 р.). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_048#Text. (дата звернення: 02.08.2020).
2. Про консульські зносини : Віденська конвенція 1963 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_047#Text. (дата звернення: 02.08.2020).
3. Denza E. Diplomatic Law. A Commentary to the Vienna Convention on Diplomatic Relations. 2-nd edition. Oxford : Clarendon Press, 1998. 444 p.
4. Denza E. Diplomatic Law. A Commentary to the Vienna Convention on Diplomatic Relations. 3-d edition. Oxford : Clarendon Press, 2008. 556 p.
5. Кардашев В. Г. Неприкосновенность помещения дипломатического представительства и ее гарантии в современном международном праве : автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 1986. URL: <http://www.law.edu.ru/book/book.asp?bookID=69557> (дата звернення: 30.07.2020).
6. Дёмин Ю. Г. Статус дипломатических представительств и их персонала : учеб. пособие. 2-е изд., доп. Москва : Междунар. отношения, 2010. 224 с.
7. Репецкий В. М. Дипломатичне і консульське право : підручник. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ : Знання, 2006. 372 с.
8. Волков І. М. Сутність та роль державного регулювання забезпечення безпеки об'єктів дипломатичного призначення в Україні в умовах кризових ситуацій. *Державне управління: удосконалення та розвиток* : електрон. наук. фахове вид. 2017. № 10. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua> (дата звернення: 30.07.2020).
9. Волков І. М. Організаційний механізм забезпечення безпеки об'єктів дипломатичного призначення іноземних держав в Україні в умовах кризових ситуацій. *East Journal of Security Studies*. 2019. Т. 4. № 1. С. 223–238.
10. Волков І. М. Охорона дипломатичних представництв підрозділами Національної гвардії України: напрями вдосконалення організаційно-правового механізму державного регулювання. *Честь і закон*. 2020. № 2 (73). С. 92–98.
11. Annotated preliminary list of items to be included in the provisional agenda of the seventy-fifth regular session of the General Assembly. 15 June 2020. URL: <https://undocs.org/en/A/75/100>. (дата звернення: 30.07.2020).
12. Consideration of effective measures to enhance the protection, security and safety of diplomatic and consular missions and representatives Report of the Secretary-General. 19 July 2018. URL: <https://undocs.org/en/A/73/189> (дата звернення: 01.08.2020).
13. U.S. Code, Title 22. Foreign relations and intercourse, Chapter 58. Diplomatic security, Subchapter I. Generally, Section 4802. Responsibility of Secretary of State. URL: <https://www.law.cornell.edu/uscode/text/22/4802#:~:text=> (дата звернення: 01.08.2020).
14. Bureau of Diplomatic Security. About Us – Bureau of Diplomatic Security. Working for DSS. URL: <https://www.state.gov/about-us-bureau-of-diplomatic-security/>. (дата звернення: 01.08.2020).
15. Bureau of Diplomatic Security. Diplomatic Security Regional Security Office (Text Version). URL: <https://www.state.gov/diplomatic-security-regional-security-office-text-version/>. (дата звернення: 01.08.2020).

Стаття надійшла до редакції 12.08.2020 р.

УДК 355.426.4:351.88

И. Н. Волков

**МЕЖДУНАРОДНЫЙ ОПЫТ В СФЕРЕ ОБЕСПЕЧЕНИЯ БЕЗОПАСНОСТИ
ДИПЛОМАТИЧЕСКИХ СТРУКТУР: АНАЛИЗ ОРГАНИЗАЦИОННО-ПРАВОВОГО МЕХАНИЗМА**

Обобщены и проанализованы отдельные документы международно-правового характера, принятые с целью усовершенствования мер, направленных на усиление защиты, безопасности и охраны дипломатических и консульских представительств и представителей. Проведен анализ опыта иностранных государств в сфере организации системы обеспечения безопасности объектов дипломатического назначения. На основе проведенного исследования сформулированы обобщенные выводы, касающиеся организационно-правового механизма государственного управления в этой сфере. Полученный опыт может быть использован в дальнейшей работе для его адаптации при организации обеспечения безопасности объектов дипломатического назначения иностранных государств, расположенных на территории Украины.

Ключевые слова: государственное управление, организационная составляющая, Организация Объединенных Наций, Генеральная Ассамблея, охрана, обеспечение безопасности, дипломатические представительства, консульские учреждения.

UDC 355.426.4: 351.88

I. Volkov

**INTERNATIONAL EXPERIENCE IN ENSURING THE SECURITY OF DIPLOMATIC
STRUCTURES: AN ANALYSIS OF THE ORGANIZATIONAL AND LEGAL MECHANISM**

One of the negative trends in the development of international relations at the beginning of the XXI century can be considered the exacerbation of the problem of ensuring the security of foreign diplomatic bodies of accrediting states that operate in individual host countries. Such bodies primarily include diplomatic missions (embassies, missions) and consulates. Improper implementation of the commitments under the Vienna Conventions on Diplomatic Relations and Consular Relations sometimes causes misunderstandings and aggravation of interstate relations, which is detrimental to various aspects of foreign policy.

The experience of public administration in the field of security of diplomatic facilities has been gained over many years of diplomatic activity and foreign policy relations in many democracies, which have a long history of state formation. These include the United States, Canada, Western Europe. There is some experience of such activities in Ukraine as well. Given the trends of constant development and transformation of interstate relations and changes taking place in the domestic political life of the state, it is seen that the issue of improving the security of diplomatic facilities will not lose its relevance in the near future.

The purpose of the article is to analyze the international experience in the field of security of diplomatic structures, preparation of generalized conclusions on the organizational and legal mechanism of public administration in this area.

The article summarizes and analyzes some documents of international legal nature, adopted in order to improve measures aimed at strengthening the protection, security and safety of diplomatic and consular missions and representatives. The analysis of experience of foreign states in the field of the organization of system of maintenance of safety of objects of diplomatic appointment is carried out. On the basis of the conducted research the general conclusions concerning the organizational and legal mechanism of public administration in this sphere are formulated. The researched experience can be used in further work for its adaptation at the organization of maintenance of safety of objects of diplomatic appointment of foreign states which are located in the territory of Ukraine.

Keywords: public administration, organizational component, the United Nations, the General Assembly, security, diplomatic missions, consulates.

Волков Ігор Миколайович – начальник юридичної служби Національної академії Національної гвардії України
<https://orcid.org/0000-0001-6565-3684>